

**RIVOJLANGAN TARAQQIYOT ASRIDA YOSHLAR MUOMMOLARI: YECHIM VA
MULOHAZALAR**

Ibragimov Oybek Alisher o'g'li

Qo'qon universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada globallashuv jarayonida yoshlar muammosi tobora shiddatli tus olayotganligi, dunyo mamlakatlarining inson manfaatlariga xizmat qiladigan tom ma'nodagi demokratik yo'lni tanlab olishga bo'lgan intilishlarining kuchayganligi, bir sharoitda axborotning roli kun sayin ortib borayotganligi, insoniyatning axborotlashuv sohasida inqilobiy o'zgarishlarni boshidan boshidan kechirayotganligining o'ziga xos xususiyatlari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: globallashuv, axborot, jamiyat, yoshlar+, ong, salbiy ta'sirlar, jarayon.

Abstract: In this article, the problem of youth is becoming more and more intense in the process of globalization, the desire of the countries of the world to choose a literally democratic path that serves human interests has increased, the role of information is increasing day by day, and the revolutionary growth of humanity in the field of information. the specific characteristics of experiencing changes from the beginning are discussed.

Key words: globalization, information, society, youth+, consciousness, negative effects, process.

Аннотация: В данной статье проблема молодежи становится все более обостряющейся в процессе глобализации, усилилось стремление стран мира выбрать буквально демократический путь, отвечающий интересам человечества, с каждым днем возрастает роль информации. день и революционный рост человечества в области информации обсуждаются особенности переживания изменений с самого начала.

Ключевые слова: глобализация, информация, общество, молодежь+, сознание, негативные последствия, процесс.

KIRISH

Globallashuv jarayoni zamonaviy madaniyatning ko'plab murakkab masalalariga, shu jumladan zamonaviy jamiyat a'zolarining suvereniteti muammosiga ta'sir qiladi. Tadqiqotchilar tomonidan qayd etilgan quyidagi faktga e'tibor qaratamiz. Iqtisodiyotning barcha sohalarining globallashuvi va "yangi, tobora kuchsizroq va kam resursli" siyosiy mustaqil "hududiy tuzilmalar"ning "qizg'in" bo'linishi... o'zaro bog'liq hodisalar bo'lib, bir-birini bir-biriga bog'laydi va mustahkamlaydi". Aftidan, bu zamonaviy madaniyatdagi mafkuraviy shakllanishlar sohasida ham kuzatilmoqda. Asl shakllanishlar dominant massa yo'nalishidan "avtonomlashtirishga" moyildirlar.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Yoshlar subkulturalari deb ataladigan holatda, bu muammo alohida soya oladi. 1987 yilda J. Podnieks o'n yillik kuzatishlari asosida yoshlar hayoti va harakatlari haqida film suratga oldi, uning asosiy g'oyasi - "Yosh bo'lish osonmi?" degan savol edi. Tez orada mahalliy va xorijiy ommaviy axborot vositalarining sa'y-harakatlari bilan, filmdagi ijtimoiy muammolari haqidagi

turli materiallarga ritorik sarlavha sifatida o'rinli va o'rinsiz ishlatila boshlandi. Oradan shuncha payt o'tibdigini, hanuzgacha tadqiqotchilar va psixologlar globallashtirish jarayonida yoshlar muammosi haqida ko'p tadqiqotlar olib borishadi. Ushbu maqolaning maqsadi - zamonaviy madaniyatda yoshlar fenomeni va u bilan o'zaro bog'liq bo'lgan tushunchaning shakllanishi va faoliyati muammosini aniqlash va globallashtirish jarayonida uni tahlil qilishdir. XX-asr G'arb falsafiy va ilmiy adabiyotida yoshlar madaniyati muammosi ko'p ko'tariladi, ayniqsa 1950-1960-yillardan so'ng, ular dunyoning ko'plab mamlakatlarida yoshlar noroziliklarining kuchayishi bilan ajralib turdi, keyinchalik ular uyushgan norozilikka aylandi. Dominant madaniyatga qarama-qarshilikni qadrlash, bu hodisa dastlab kontrmadaniyat nomini va maqomini oldi, so'ngra ijtimoiy-madaniy yulduz turkumining o'zgarishi va uning ichki o'zgarishi bilan submadaniyat maqomini oldi. Xorijiy tadqiqotchilar e'tibori, asosan, yoshlar tomonidan ilgari surilayotgan an'anaviylikka qarshi mafkuraning tanqidiy pafosi, uning ijtimoiy-psixologik shartsharoitlari, madaniyatga ta'sir etish istiqbollari qaratilgan.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Hozirgi vaqtda yoshlar subkulturalari batafsil tavsiflangan, ammo kamroq tanqidiy. Ushbu yondashuvning shubhasiz afzalliklari bilan shuni ta'kidlash kerakki, o'zini e'lon qilgan yoshlar harakatlarining mafkuraviy yo'nalishi, ushbu muhitda qabul qilingan marosim va urf-odatlarini sinchkovlik bilan sharhlaganda, yoshlarning zamonaviy jamiyatdagi haqiqiy o'rnini haqida savol tug'iladi, ham ko'rib chiqilmagan. Yoshlar ko'pincha ba'zi avtonom madaniyatlarning sub'ekti sifatida paydo bo'ladi (va ko'pincha o'tmishga aylangan yoki o'z xarakterini o'zgartirgan), madaniyatning ushbu sohasining belgilar tizimi mafkuraviy spekulyatsiya va ommaviy axborot vositalariga murojaat qilish ob'ekti sifatida batafsil o'rganiladi, yoshlarni hisobga olmagan holda. Biroq, hech bo'lmaganda, bir tomondan, ushbu guruhning umumiy ijtimoiy massadan faol ajralib chiqishi va uning aniq (yoki tarixiy davr uchun moslashtirilgan) chegaralarining yo'qligi o'rtasidagi qarama-qarshilik, ular ichida ba'zan bir nechta avlodlar mavjud, boshqa tomondan, bu haqda o'ylashga undaydi. Ommabop tomoshalarning virtual olamida barcha yuqori baholangan teleko'rsatuvlar, seriallar va blokbasterlarning bosh qahramonlari, qoida tariqasida, 35 yoshdan katta bo'lmagan va ko'pincha 30 yoshdan katta bo'lmagan qahramonlardir. "Yosh qahramonlar" tasvirlari ommaga taqdim etilgan rivojlangan iste'molchi muvaffaqiyati jamiyatining asosiy qiymatiga mos keladi (bu holda yoshlarning salomatlik, faollik, chaqqonlik va jismoniy jozibadorlik kabi fazilatlaridan iborat). Bolalikdan ommaviy madaniyat tomonidan to'liq uzatilgan qadriyatlar stereotipini o'zlashtirgan zamonaviy yoshlar o'qishni tugatishdan ancha oldin "rivojlanib boradi"; o'rta va katta yoshdagi fuqarolar ularni xattiharakatlarida, kiyinish uslubida, turmush tarzida va hokazolarda taqlid qilishga faol intilishadi, ya'ni "yosh bo'lish". Mulohaza yuritishga undaydigan yana bir ziddiyat ommaviy ongdagi "bo'lmoq"ni siqib chiqaradigan "rivojlanmoq" va "ko'rinmoq" o'rtasidagi farqdir. A.C. Panarin muqobil madaniyatning ijtimoiy ahamiyati haqida fikr yuritarkan, shunday deydi: "Yoshlik – XX asr hodisasi; O'sha vaqtgacha tarix yoshlarni bilmas edi: yoshlar bor edi, lekin yoshlar yo'q edi an'anaviy hayot tarzi bolalikdan to'g'ridan to'g'ri kattalikka o'tish bilan tavsiflanadi. Yoshlik, tadqiqotchi sotsializatsiya jarayonini boshidan kechirayotgan, boshqa jamoalar munosabatidan farq qiladigan muayyan qadriyat munosabatlarini ro'yobga chiqarishga va ozmi-ko'pmi izchil ob'ektivlashtirishga qodir bo'lgan

(yosh) tengdoshlarning o'ziga xos shartli jamoasini anglatadi. Shu ma'noda, globallasuv jarayonida yoshlar muammosi zamonaviy madaniyat fenomeni bo'lib, madaniyatdagi ko'p narsalar singari, dastlab mifologiyadan oziqlangan. U asosan ikki omil ta'sirida shakllanadi va madaniy faktga aylanadi: birinchidan, ijtimoiy - umumiy ta'lim tizimi tomonidan joriy etilgan o'rtacha umr ko'rish davomiyligining oshishi va yoshning balog'atga etishishini kechiktiradigan uzoq o'qish davri; ikkinchidan, nazariy va undan ham ko'proq mifologik. Gap shundaki, yoshlar submadaniyatining dolzarb hodisasi XIX asrga borib taqaladi, o'shanda romantizm arboblari sa'y-harakatlari bilan ideallashtirilgan bolalik va yoshlik g'oyasi yaratilgan va yangi muammo – avlodlar o'rtasidagi munosabatlar paydo bo'lgan, shuningdek badiiy, sotsiologik va falsafiy adabiyotlarga kirib keldi. Romantiklarning (boshqa narsalar qatori, psixologlarning yoshlarga bo'lgan ilmiy qiziqishini uyg'otgan) xizmatlari ham yoshlar nazariyasida, balki ko'proq darajada ular yoshlar ongini va yoshlar madaniyatini ifodalash uchun pretsedent yaratganlaridadir. Har qanday madaniyatni tanqid qilishning asosiy muammolaridan biri bu madaniyatning o'zi nuqtai nazaridan emas, balki uni baholashning shubhaliligidadir. Yoshlarning muqobil mafkurasini tanqid qilish bilan bog'liq vaziyat, uning salbiy mulohazalarga yo'l qo'ymasligi (chunki kontrmadaniyat harakati o'zini kontrmadaniyat deb e'lon qiladi, tanqid esa madaniydir) va bundan manfaatdor emasligi bilan yanada og'irlashadi: yoshlarning madaniy isyoni to'xtaydi, uning "rivojlanishi" va "evolyutsiyasi" lahzalarida u vaqt g'oyasini progressiv rivojlanish sifatida qabul qilmaydi. Shu sababli, kontrmadaniyat harakatlarining barcha ta'riflarida, ular haqida faqat hamdardlik tarafdorlari yoki tez ta'sirlangan muxoliflar qiziqish bilan yozishlari bilan shug'ullanish kerak. Muxoliflar, qoida tariqasida, yoshlarni "prinsipsiz"likda qoralaydilar, bu yosh isyonchilarning tanqidchilar uchun maqbul bo'lgan g'oyalar tashuvchisi va qadriyatlar himoyachisi sifatida harakat qilishdan namoyishkorona rad etishini anglatadi. Prinsipsizligi uchun tanbeh odatda yosh alternativchilar g'oyalarini rad etish bilan birga keladi. Ba'zan an'anaviy madaniyatning inkor etilayotgan tamoyillarini sanab o'tishning o'zi ular tasdiqlagan tamoyillarni sanab o'tadi. Agar shunga qaramay baho berishdan o'zini tiyadigan bo'lsak, bu holatda yoshlar harakati u yoki bu darajada haqiqatan ham yosh ongning mafkuraviy beqarorligini, to'g'rirog'i, mafkuraviy noo'rinligini ochib berishini ko'rish mumkin. Globallasuv jarayonida yoshlar madaniyati o'z g'oyalarini rivojlantirmaydi, balki o'tmish va mavjudlarini tanlaydi, agar g'oya zamonaviy madaniyatning umumiy holati bilan qadrsizlanmasa yoki o'z-o'zidan ma'lum bir diniy tizim bo'lmasa, u mifologik shaklga ega bo'ladi. Bu yoshlar madaniyati sub'ektlarining ichki psixologik ehtiyojini amalga oshiradi va uning eng muhim ijtimoiy-madaniy funksiyalaridan biridir. Bu ham yoshlarning potentsial sub'ektiv kuchi bo'lib, u vaqti-vaqti bilan tartibsizliklarda namoyon bo'ladi. Shunday qilib, bir tomondan, ommaviy axborot vositalarida tarqalgan yoshlik fazilatlariga sig'inish va ommaviy axborot vositalarida yoshlar mavjudligi haqidagi ma'lumot yoshlar nafaqat gullab-yashnayotgan "Pepsi avlodi" emas, balki ular shunchaki bo'sh giyohvandlar yoki mavhum "taqdir" irodasi, uysizlar uchun ijtimoiy va madaniy ne'matlardan chetlatilgan. Boshqa tomondan, "yoshlik" epiteti endi odamlarning fikrini silkitishi mumkin bo'lgan hodisalar uchun, masalan, globallasuvga qarshi harakatlar uchun o'ziga xos neytrallashtiruvchi belgi vazifasini bajaradi - yoshlar "g'azablanishga" moyil ... Qanday bo'lmasin, "yoshlar", "yoshlik" epithetslari uning joylashuvi, ekzotik qiziquvchanligi va xavfli emasligi, butun jamiyat miqyosida

sodir bo'layotgan voqealarning ahamiyatsizligi yoki inson hayotining mavhum tasvirlangan davomiyligi g'oyasini anglatadi. Shu tariqa, qirq yoshga yaqinlashib qolgan yosh yozuvchilar, rassomlar, rejissyorlar va siyosatchilarni deyish odat tusiga kirgan: san'atkorning jamoatchilik tomonidan tan olinishi vaqt o'tishi bilan uning kamroq "o'tkir" yosh davriga o'tdi va bundan tashqari qo'shimcha ravishda "boshlang'ich" sifatida belgilanadi, bu go'yo bu erda va hozir uning ahamiyatini yo'qotadi va uni mavhum kelajakka tushiradi. Aytilganlarni sarhisob qilar ekanmiz, shuni ta'kidlaymizki, globallashuv jarayoni zamonaviy dunyoda yoshlar madaniyatining qarama-qarshi emansipatsiyasi natijasida uni ko'rib chiqish e'tiborida o'zgarishlar yuz berdi: yoshlar biologik va ijtimoiy hodisadan simulativ hodisaga o'tdi. To'g'ri, uning yoshlar submadaniyatlari deb ataladigan o'ziga xos "getto" ga moslashishga majbur bo'lgan qismi bundan mustasno va hozirgi madaniy vaziyatga o'ziga xos virtual bo'lmagan alternativa bo'lib, uning haqiqiylikini xususiyashtirishga keskin qarshilik ko'rsatadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, bugungi kunda jamiyatimizda kechayotgan bunday jarayonlarda e'tiborli bo'lish, yoshlarni to'g'ri yo'lga boshlash lozim.

Bunda: - ularda, turli xildagi ma'naviy tahdidlarga qarshi immunitetni shakllantirish; - yoshlarni ma'naviy merosimiz namunalari bilan muntazam ravishda tanishtirib borish; - yosh bolalarga mobil telefonlar va kompyuter o'yinlarining inson sog'ligi, ma'naviyati, ongiga yetkazadigan salbiy ta'sirlari haqida tushuntirish ishlari olib borish lozim. Shundagina biz yoshlarimizni, shu bilan birga xalqimizni har qanday yovuz kuchlar va ma'naviy tahdidlar to'fonidan omon saqlaymiz, ular qalbida yurtga sadoqat, vatanga muhabbat tuyg'ularini shakllantira olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Бауман З. Глобализация: последствия для человека и общества. – М.: МИР, 2019.
2. Исмадова, Д. Т. (2020). Ота-оналик маъсулиятининг фарзандлар тарбиясига психологик таъсири. *Oriental Art and Culture*, 1(3), 452-456.
3. Ismatova, D. T. Y. (2021). Oiladagi ajrimlar psixologik muammosi sifatida. *Oriental Art and Culture*, (8), 184-190.
4. Melnikova L.L. The role and place of counterculture in the spiritual life of modern youth. London: Science and Society, 2018.
5. Qosimova, S. B. (2021). O'smirlik davridagi o'quvchilarda ijtimoiy intellekt muammosining psixologik xususiyatlari. *Oriental Art and Culture*, 2(4), 554-559.